

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у серпні 2021 року**
*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

До Дня 30-ї річниці Незалежності України

16 серпня у Національному заповіднику «Софія Київська» за участі Надзвичайного і Повноважного Посла Швеції в Україні Тобіаса Тіберга відбулось урочисте відкриття виставкового проєкту «Раритети Української козацької держави – Гетьманщини XVII–XVIII ст.: до 30-річчя Незалежності України». Серед головних експонатів виставки – латиномовний оригінал Конституції Пилипа Орлика 1710 року та булава гетьмана Івана Мазепи (успадкована згодом Орликом), які нині зберігаються в Національному архіві Швеції та Кабінеті раритетів епархіальної бібліотеки міста Лінчопінг відповідно. Варто зазначити, що це вперше за 311 років «Договори і постановлення прав і вольностей Війська Запорозького» демонструються за межами Швеції. З раритетами можна ознайомитися до 14 листопада. Виставка стала можливою завдяки підтримці президента України В. Зеленського, Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства закордонних справ України, Міністерства культури та демократії Королівства Швеції, Національного архіву Швеції (*Riksarkivet*), Посольства України у Швеції та Національного заповідника «Софія Київська».

24 серпня у Києві на площі Конституції виступив всесвітньо відомий італійський тенор Андреа Бочеллі з концертом на підтримку створення Центру сучасного мистецтва – Музею Івана Марчука. Спеціально для київського виступу маестро погодився змінити назву своєї класичної програми – вона називалася «Голос моєї душі», як і перший цикл робіт І. Марчука. Співак виступив із провідними українськими оперними солістками Л. Монастирською і Т. Калінкіною та народними артистками України Тіною Кароль і Джамалою у супроводі Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України та Українського національного хору імені Г. Верьовки. Компанію легендарному тенору також склала українська скрипалька А. Петришак, яка вже 11 років працює з маестро. Диригував знаний майстер Марчелло Рота (Італія). Під час концерту на екранах ожили картини І. Марчука, а сам художник став почесним гостем заходу. Подію відвідало президентське подружжя та політичне керівництво країни.

20 серпня в Національному музеї історії України у Другій світовій війні відбулося урочисте відкриття українсько-американського виставкового проєкту «За волю України!». До експозиції увійшло 250 артефактів із 20 музеїв, архівів та бібліотек України і США, які розповідають про яскраві та маловідомі сторінки

періоду Визвольних змагань 1917–1921 рр. Перлиною експозиції є «Альбом уніформ Української Армії і Фльоти за добу визвольної боротьби (1917–1921)» геральдика Миколи Битинського (1893–1972). Серед раритетів також – однострої, нагороди, прапори, військові відзнаки українських мілітарних формацій періоду Визвольних змагань. Це вперше за 30 років незалежності України та понад 100-літню історію української діаспори в музейній виставці в Україні беруть участь п'ять провідних наукових, музейних та культурно-просвітницьких українських інституцій США: Український музей і бібліотека у Стемфорді, Український національний музей у Чикаго, Український музей у Нью-Йорку, Українська вільна академія наук у США, Український історичний та освітній центр і музей імені патріарха Мстислава в Сомерсеті. Проєкт підготовлено спільно з Фондом Богдана Губського «Україна ХХІ століття» під кураторством Ю. Савчука. Виставку можна оглянути до 31 травня 2022 року.

22 серпня оперні співаки Люсі Канкова (Національна опера Чехії), Юрій Маймеску (Національна опера Молдови) та заслужена артистка Білорусі Оксана Волкова (Большой театр Білорусі) разом із найкращими виконавцями оперних театрів України виступили на гала-концерті «Україна – світу», який відкрив VI Міжнародний фестиваль мистецтв «Оksamитовий сезон в Одеській опері», присвячений 30-річчю незалежності України.

За кордоном

На знак привітання України з 30-річчям незалежності низка визначних місць світу засяла жовто-синіми кольорами. Серед них – будівля Ради Європи у Страсбурзі; Палац Націй у Женеві (відділення ООН); Ніагарський водоспад, міст «Хай Левел» в Едмонтоні та телевежа *CN Tower* у Торонто (Канада); одне з семи сучасних чудес світу – пам'ятник Христу Спасителю у Ріо-де-Жанейро (Бразилія); найвища будівля світу – хмарочос Бурдж Халіфа (ОАЕ); Криштале-вий палац Ботанічного саду в Куритібі (Бразилія); Палац світла (більш відомий як «Усіна дель Арте»), Міст жінки («Пуенте-де-ля-Мухер») і будівля Едесур в Буенос-Айресі (Аргентина); Конгрес Республіки Перу; мерії міст Болтон (Велика Британія), Мурсія і Малага (Іспанія); офіційна резиденція лорд-мера Дубліна *Mansion House* (Ірландія); сквер Тараса Шевченка на бульварі Сен-Жермен у Парижі (Франція); площа Свободи (Естонія); Петршинська оглядова вежа (Чехія); Вуковарська вежа (Хорватія); Рибальський бастион Будайської фортеці та башта в Шіофоку (Угорщина); Національний палац культури у Софії (Болгарія); скульптура «Парасолі» Й. Зонголопулоса у Салоніках (Греція); площа Елефтерія (Кіпр); оглядова вежа Атакуле в Анкарі, Ізмірська годинникова вежа та мости Султана Мехмеда Фатіха і Султана Селіма Явуза через Босфор (Туреччина); Фінікійська фортеця Біблоса (Ліван); телевежі *TELSTRA* в Канберрі (Австралія), *KL Tower* в Куала-Лумпур і *Menara Alor Setar* в Алор-Сетар (Малайзія) та Тбіліська телевежа (Грузія); монумент Монас і вежа Гама (Індонезія); мінарет Кутуб-Мінар (Індія); хмарочос *Kingdom Centre* (Саудівська Аравія); Кувейтські вежі; вежа Азаді (Іран); мости Міленіум (Чорногорія), Абдун (Йорданія), міст Короля Міндаугаса та Жверінський міст (Литва) тощо.

У рамках святкування 30-річчя незалежності нашої держави 19 серпня в Українському парку міста Баабда (Ліван) відбулася церемонія відкриття пам'ятника Т. Шевченку. Монумент став першим на Близькому Сході та сотим за межами України. З вітальним словом до учасників заходу звернулися Надзвичайний і Повноважний Посол України в Лівані І. Осташ, голова муніципалітету Баабда-Луайзе Антуан Хелу, радник міністра культури Лівану Нізар Дагер, голова Клубу ліванських випускників українських закладів вищої освіти Зукан Жарамані, секретар громадської організації закордонних українців «Громада українців Лівану» Катерина Кабріт і автор пам'ятника – ліванський скульптор П'єр Карам, випускник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури у Києві. Проєкт реалізовано Посольством України в Лівані за підтримки муніципалітету міста Баабда-Луайзе, Клубу ліванських випускників українських закладів вищої освіти та Громади українців Лівану.

14–30 серпня в центрі чеської столиці діяла фотовиставка «Україна – 30 років свободи», підготовлена українським посольством у співпраці з мерією Праги та інформаційним агентством «Укрінформ». Виставку відкрив Надзвичайний і Повноважний Посол України в Чехії Є. Перебийніс разом із журналістом та письменником, колишнім в'язнем проросійської «ДНР» С. Асєєвим. До експозиції увійшли світлини з найвизначнішими подіями і досягненнями нашої держави, а також пам'ятками та місцями, які варто відвідати. Крім того, 23 серпня Посольство України в Чехії у співпраці з міською частиною Прага-2 презентувало виставковий проєкт «Щирі», задля якого провідні українські зірки приміряли святкове національне вбрання столітньої давності з різних куточків нашої країни. Фото проєкту демонструвалися на площі Миру.

30-ту річницю незалежності України масштабно відзначили у Польщі. Зокрема 24 серпня Варшавське музичне товариство ім. С. Монюшка та Фундація «Pro Musica Viva» за підтримки Офісу дільниці Мокотув та Посольства України в Республіці Польща організували в Палаці Шустра Концерт української музики за участі Львівського фортепіанного тріо. 28 серпня на території нашого посольства у Варшаві відбувся Український пікнік. Відвідувачі мали змогу послухати виступ львівського гурту *Wszystko*, переглянути українські стрічки від фестивалю *Ukraina! Festiwal Filmowy*, посмакувати страви української кухні тощо. Також культурно-мистецький перформанс «Арт-Пікнік» провели 20–25 серпня у Кракові. У програмі – концерти, майстер-класи, зустрічі і дискусії, виставки та кінопокази, які представили сучасну українську культуру і мистецтво. Крім того, 23 серпня за сприяння та під патронатом Генерального консульства України в Кракові та Фундації «Вілла Деціуша» у приміщенні Інституту культури «Вілла Деціуша» відбулося урочисте відкриття виставки «Краса єдності». Цей проєкт спрямовано на поєднання культурних та мистецьких традицій між Україною та Польщею. У ньому взяли участь знані польські культурні діячі, поети та журналісти, які зняли в автентичних строях з різних регіонів України кінця ХІХ – початку ХХ ст. А 30 серпня на православному кладовищі міста Холм (Польща) відкрито оновлений пам'ятник прем'єр-міністру УНР в екзилі Пилипу Пилипчуку. Подію організувало Почесне

консульство України в Холмі за сприяння Генерального консульства України в Любліні й Українського товариства на чолі з Г. Купріяновичем.

З нагоди 30-ї річниці відновлення незалежності України 13–15 серпня у Скоп'є проходили кінопокази мініретроспективи О. Довженка, організовані Кінотекою Північної Македонії з ініціативи українського посольства в цій країні. У програмі демонструвалися стрічки «Звенигора», «Земля» та «Арсенал», а також відбулася лекція представника Національного центру Олександра Довженка А. Князькова про історію українського кінематографа. А 20 серпня Надзвичайний та Повноважний Посол України в Північній Македонії Н. Задорожнюк відкрила українську програму в рамках міжнародного кінофестивалю документальних фільмів *MakeDox-Creative Documentary Film Festival*. Вона тривала тиждень та презентувала доробок сучасного українського документального кіно. У межах події також діяла виставка українських художників та майстринь, які проживають у Північній Македонії: Сніжани Мельник, Мар'яни Велковської і Тетяни Урбанович.

24 серпня Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Молдова М. Шевченко відкрив виставку «30 років незалежності України», в основі якої – світлини інформаційного агентства «Укрінформ», які задокументували найважливіші моменти з історії сучасної України.

Представники Посольства України у Литовській Республіці, місцевої української громади та литовської громадськості традиційно зібралися на святкування Дня Незалежності України біля пам'ятника Т. Шевченку, розташованому в Українському сквері у центрі Вільнюса.

22 серпня Товариство української культури Угорщини (ТУКУ) організувало святковий захід «Єднаймося Україною» за участі Надзвичайного і Повноважного Посла України в Угорщині Л. Непоп. Під час події ТУКУ презентувало етнографічну виставку українських старовинних рушників із власної колекції та фотовиставку з фронту, присвячену протидії України російській агресії. Також відбувся святковий концерт у виконанні співачок Уляни Молнар і Вікторії Рудик та вихованців української «Рідної школи» м. Будапешт. Своєю чергою Українська асоціація «Єдність» провела для українських дітей Угорщини конкурс «Моїй Україні 30».

14 серпня Вентспілське культурне товариство «Кобзар» (Латвія) зорганізувало святкування на Ринковій площі міста. Програма включала концерт, у якому виступили колектив Центру української культури «Мрія» та виконавці з різних регіонів Латвії; виставку картин та виробів майстрів декоративно-ужиткового мистецтва; конкурс борщів «За бабусиними рецептами».

Генеральне консульство України в Торонто у партнерстві з Українською спілкою мистців Канади презентувало виставку творів митців українського походження «UA Countenance». Свої роботи представили Ірма Осадца, Христина Кудрик, Олег Лесюк, Іван Лазірко, Світлана Мацьків, Станіслав Хоменко, Лілія Муглія, Марія Антонів, Наталія Валенюк. Картини створені у різних техніках та жанрах, проте усі вони об'єднані темою любові до України. Виставка діяла з 18 серпня по 9 вересня.

25 серпня у пекінській художній галереї «Новий Шовковий шлях» відбулося офіційне відкриття виставки творів н. х. України М. Попова «Моя Україна», організованої Посольством України в Китайській Народній Республіці за підтримки художньої галереї «UGallery» та Китайської національної асоціації сприяння культурі й мистецтву. Тимчасом в Ухані, який є містом-побратимом Києва, в онлайн-форматі проведено II Міжнародний конкурс-виставку художніх робіт «День Незалежності України». Організатором заходу виступила освітня компанія *Uni Education* за сприяння Посольства України в КНР.

Посольство України в Республіці Кенія записало поетичне привітання до 30-річчя незалежності України від кенійського поета, генерального секретаря *Kenyan Centre – PEN International* Тоні Мочами.

З нагоди свята сайт *Opera Vision*, який діє під патронатом Міжнародної асоціації «Opera Europa» та Програми Європейського Союзу «Креативна Європа» і має кількामільйонну аудиторію, вперше виклав оперу українського композитора. Це твір «Коли цвіте папороть» Є. Станковича у постановці Львівської національної опери. Трансляція вистави проходить у вільному доступі з 20-го серпня до кінця року. Також на сайті представлено фото, трейлер фолькоперибалету й інтерв'ю з постановниками – композитором Є. Станковичем, диригентом В. Сіренком та режисером В. Вовкуном.

Загальні питання

В Україні

23 серпня у Києві відбувся установчий саміт Кримської платформи за участі 43-х країн: США, Канади, Великої Британії, Німеччини, Франції, Нідерландів, Норвегії, Данії, Бельгії, Ісландії, Ірландії, Португалії, Іспанії, Італії, Греції, Кіпру, Мальти, Швейцарії, Люксембургу, Австрії, Швеції, Фінляндії, Хорватії, Чорногорії, Північної Македонії, Литви, Латвії, Естонії, Чехії, Польщі, Угорщини, Словаччини, Румунії, Словенії, Молдови, Болгарії, Грузії, Туреччини, Албанії, Японії, Австралії, Нової Зеландії та України. На зустріч також прибули президент Європейської Ради Шарль Мішель, генеральна секретарка Ради Європи Марія Пейчинович-Бурич, представники НАТО та об'єднання ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан і Молдова). Кримська платформа покликана стати міжнародним координаційним механізмом для повернення питання Криму до порядку денного, захисту прав людини в Криму та сприяння деокупації півострова. Серед іншого на саміті було представлено насичену культурну програму, підготовлену Українським інститутом за сприяння Міністерства закордонних справ України та Міністерства культури та інформаційної політики України. Вона складалася з інтерактивних інсталяцій, виставок та музичної програми, які демонструють культуру і традиції Криму, його історичний зв'язок з Україною.

24 серпня в Успенському соборі Києво-Печерської лаври відбулося відкриття надгробка князю Костянтину Острозькому, відновленого спільними зусиллями України та Литви. В урочистостях взяли участь велика литовська делегація на чолі з президентом Гітанасом Науседою, а також міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. Монумент встановили на історичному місці – майже чотири століття він був невід'ємною частиною храму до

руйнування у 1941 р. Авторами проєкту відновленого надгробка стали скульптори, члени Національної спілки художників України О. Сидорук і Б. Крилов, а також професор, завідувач кафедри Вільнюської академії мистецтв Арунас Сакалаускас. Наступним етапом міждержавного проєкту стануть складні реставраційні роботи декорації самої зали.

А 30 серпня в Музеї книги і друкарства України, що на території Києво-Печерського заповідника, за участі Надзвичайного та Повноважного Посла Литовської Республіки в Україні Вальдемараса Сарапінаса було представлено українсько-литовський проєкт «Крізь віки: набута Батьківщина», присвячений литовським татарам як невіддільній і важливій складовій литовської історії й сучасного литовського суспільства та кримським татарам – одному з корінних народів України. Мистецький проєкт відбувається в межах Року кримськотатарської культури в Литві та за підтримки Посольства Литви в Україні, ГО «Міжнародний інститут культурної дипломатії», Державного підприємства «Кримський дім» та низки українських музеїв. Він розпочався фотовиставкою Арвідаса Шеметаса «Просто неба», виставкою «Дорога, що стала долею: Історичний шлях кримськотатарського народу з Криму до Литви» та презентацією книги «Історичний шлях кримськотатарського народу з Криму до Литви». Серед подальших запланованих подій: експозиція артефактів з Музею Шереметьєвих «ПОГОНЯ, ТРИЗУБ І ТАМґА. Україна-Русь, Велике Князівство Литовське, Руське та Жемайтійське і кримські татари: від протистояння до бойового побратимства» у Музеї української діаспори (22 вересня – 22 жовтня) та художня виставка українських і литовських авторів «КІСМЕТ ЙОРґАН. Тепла матриця поколінь» у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва (1 жовтня – 1 листопада).

4 серпня мери Дубна та Рокишкіса (Литовська Республіка) В. Антонюк і Рамунас Годеляускас підписали Протокол про наміри щодо співпраці та партнерства між Дубенською міською радою та Рокишкіським муніципалітетом. Протокол засвідчує взаємну зацікавленість сторін у подальшому поглибленні, зміцненні та розширенні економічного, культурного й освітнього співробітництва.

Того ж дня, 4 серпня, у Трускавці розпочав свою роботу Карпатський офіс українсько-польської співпраці, створений спільними зусиллями Міжнародного центру «Європейська інтеграція України» і Департаменту міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва Львівської ОДА за підтримки Генерального консульства Польщі у Львові. Стратегічною метою установи є сприяння та підтримка дружніх і добросусідських відносин через об'єднання та кооперацію зусиль між громадянами, урядовими й неурядовими організаціями, пропагування культури обох народів, збереження спільних природних, історичних та культурних надбань і цінностей.

Вшанування пам'яті

До 80-ї річниці вшанування пам'яті жертв масових розстрілів єврейського населення у Кам'янці-Подільському 27 серпня в Кам'янець-Подільському державному історичному музеї-заповіднику відбулася презентація проєкту «Камені спотикання – мистецтво пам'яті і соціальної скульптури». Організатором заходу виступив Гете-Інститут в Україні у співпраці з Українським інститутом Голокосту, Координаційним бюро *Stolpersteine Berlin* (Німеччина) та музейною

установою. «Камені спотикання» – міжнародний художній проєкт Гюнтера Демніга, покликаний увіковічити пам'ять про людей, які стали жертвами переслідування нацистів у 1933–1945 роках.

З нагоди 120-ліття чеського лауреата Нобелівської премії з літератури Ярослава Сайферта Чеський центр у Києві організував проєкт «Сайферт у публічному просторі». Для цього було забрендовано трамвай марки «Tatra», який курсував Львовом у серпні та вересні. Для проєкту команда обрала експресивні рядки з вірша поета «Крик привидів» у перекладі М. Косенко. Дізнатися більше про чеського Нобелівського лауреата і відкрити для себе його поезію можна було на борту за допомогою QR-коду.

Дні культури

За кордоном

28–29 серпня у Каунасі під гаслом «Яка вона? Сучасна Україна?» пройшли Дні української культури, організовані Громадою українців Каунаса за підтримки Департаменту національних меншин при уряді Литви. У рамках заходу було проведено Конгрес українців Європи. Програма фестивалю також включала виступ української співачки *Kvitana*, майстер-класи, виставку-ярмарок і дегустацію національної кухні.

Закордонне українство

В Україні

З 13 серпня по 26 вересня у Харківському історичному музеї ім. М. Сумцова діяла виставка «Нью-Йорк – Іловайськ: вибір», присвячена пам'яті Маркіяна Паславського – американського офіцера, який з початком російсько-української війни у 2014 році пішов добровольцем на фронт і став бійцем батальйону «Донбас». Над створенням виставки працювала команда Національного музею Революції Гідності разом із Музеєм української діаспори та родиною Паславських (США).

Українські творчі осередки з Канади, Бразилії, Аргентини, Португалії, Іспанії, Норвегії, Фінляндії, Латвії, Сербії, Молдови, Казахстану, Австралії та Йорданії долучилися до II Міжнародного онлайн-фестивалю колективів діаспори «Увесь світ & Україна», який 24 серпня відбувся у Скадовську та був приурочений до 30-річчя незалежності України. Захід організовано Скадовським міським будинком культури у партнерстві з Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка».

За кордоном

До 30-річчя відновлення незалежності нашої держави закордонні українці підготували різнопланові культурні та мистецькі ініціативи в різних країнах світу. Зокрема з 1 червня по 24 серпня проходив I Всефінляндський конкурс читців української поезії «Хвилі чисті», засновниками та організаторами якого виступили Товариство українців у Фінляндії та Український театр у Фінляндії за підтримки Посольства України у Фінляндській Республіці. Усі призери отримали подяку українського посла О. Дібрової та книги, серед яких – збірки знаних українських поетів з автографами. Український культурно-освітній центр у Осло (Норвегія) та Спілка українських освітян діаспори провели Міжнародний конкурс відеопроектів «Вивчати українську – круто!». Українці

Шрі-Ланки разом із місцевою спільнотою презентували музичний кліп на пісню В. Івасюка «Я піду в далекі гори». Своєю чергою українська громада Індії підготувала відеопроект «Ми діти твої, Україно!», в якому представлено творчість маленьких українців цієї країни. Крім того, 24 серпня в приміщенні Посольства України в Індії відбулася презентація відразу двох книг – колективної збірки «Говори зі мною українською» та поетичного видання Марини Акрам «Зцілуй мій сум».

6 серпня Центр української культури в Таллінні провів презентацію проекту «Пісня Діви Марії», в якій взяли участь голова МВС Естонії Крістіан Яні та народна депутатка України Т. Циба. Проект передбачає видання книги, в якій будуть зібрані вірші, пісні, малюнки та історії, пов'язані з Естонією, яку ще називають «Maajamaa» – Земля Діви Марії. Книга створюватиметься у співпраці з Естонською спілкою письменників і включатиме тексти естонських класиків і дітей. Надрукують унікальне видання на власноруч виготовленому папері за старими технологіями у Центрі української культури.

Український американський архів і музей Детройту (США) почав оцифровувати архіви Української капели бандуристів Північної Америки ім. Тараса Шевченка. Розроблено п'ятирічний план не лише огляду, ідентифікації, каталогізації та оцифрування архівних матеріалів, а й аналізу джерел різних світових сховищ, що містять записи, які стосуються багатой історії колективу. Варто зазначити, що нещодавно колектив відсвяткував своє сторіччя.

14 серпня Комітет Бухарестської філії Союзу українців Румунії організував симпозіум «165 років від дня народження українського письменника Івана Франка». У заході взяли участь голова Бухарестської філії СУР Михайло Трайста, письменник і перекладач франкових творів Корнелій Ірод, актор Штефан Апостол і гурт «Зоря».

Мистецькі заходи В Україні

Творчі колективи з Туреччини, Чорногорії та Сербії представили культуру своїх країн на X Міжнародному фестивалі фольклору «Етновир», який 20–22 серпня відбувся у Львові. Фестиваль організовано під егідою Міжнародної ради організацій фестивалів фольклору і традиційних мистецтв (CIOFF) при ЮНЕСКО та за підтримки Українського культурного фонду й Львівської міської ради.

Молоді митці з Великої Британії, Ірландії, Франції, Бельгії, Італії, Швейцарії, Латвії, Білорусі та інших країн взяли участь у міжнародній асамблеї *SESAM 2021 Poliklinika*, організованій українським філіалом Європейської архітектурної студентської асамблеї (EASA) у рамках проекту «Славутич – Мала культурна столиця України 2021» за підтримки Українського культурного фонду та Славутицької міської ради. Форум тривав упродовж серпня. За цей час резиденти *SESAM 2021 Poliklinika* створили у місті мистецькі інсталяції, зняли декілька фільмів, провели кінопокази, фотовиставки, перформанси тощо.

Завдяки гранту Програми молодіжних ініціатив, яку реалізує Агентство з розвитку приватної ініціативи за фінансової підтримки Національного фонду на підтримку демократії (*National Endowment for Democracy*, США), 6 серпня на території Мезинського національного парку, що на Чернігівщині, ур'яте відбувся фестиваль *Mamont Fest «Єднання племен»*.

За кордоном

14 серпня в селі Пшецьміно у гміні Колобжег (Польща) відбувся VI Фестиваль українсько-польської культури за участі польських та діаспорних гуртів *Mayol*, *Detaj* та *Норруна*.

Музика

В Україні

З 27 серпня до 2 вересня у Києві проходив IV Фестиваль високого мистецтва *Bouquet Kyiv Stage*, організований центром «Дім Майстер Клас» і Національним заповідником «Софія Київська» за підтримки посольств Норвегії, Італії й Ізраїлю, Польського Інституту у Києві та Українського культурного фонду. Цьогоріч серед іноземних гостей – знаний мандолініст Аві Авітал (Ізраїль), неординарний піаніст та композитор Аксель Кольстад (Норвегія), піаніст Лівіо Мінафра (Італія), колективи *Remi Panossian Trio* (Франція) та *Andrzej Jagodzinski Trio* (Польща).

26–29 серпня у Львові відбувся V Міжнародний фестиваль класичної музики *LvivMozArt*, присвячений 230-річчю від дня народження Франца Ксавера Моцарта – композитора, піаніста та диригента, який упродовж 30 років жив і творив у цьому місті. На честь митця у рамках форуму відкрили алегоричну скульптурну композицію – подарунок місту від австрійського скульптора Себастьяна Швайкерта. Ініціаторами встановлення монумента, який до того ж став першим у світі пам'ятником Францу Ксаверу Моцарту, виступили Міжнародний фестиваль класичної музики *LvivMozArt*, наукове товариство *Mozartiana Galicia* та Міжнародна фундація Моцартеум у Зальцбурзі (Австрія). Серед спеціальних подій форуму – виставка в Національному музеї у Львові ім. А. Шептицького «Моцарт і Львів: історія та сьогодення», заснована на архівних матеріалах, які відображають перебування Моцарта-молодшого у Львові та його музичну діяльність на Галичині. Особливою частиною експозиції стали предмети, надані австрійською фундацією Моцартеум. Також було проведено Міжнародний онлайн-форум «Об'єднані Моцартом», у якому взяли участь провідні науковці та учасники світових моцартівських товариств і організацій: президентка *European Mozart Ways* Марія Майно, представник *Mozart Italia* Паоло Піва (Італія), генеральний секретар *European Mozart Ways* Герхард Шпітц (Австрія), президентка *Mozarteum Hellas* Євгенія Вотанопулу (Греція), генеральний секретар Моцартівського товариства в Китаї Лі Ю, президент Моцартівського товариства в Токіо Йошікіро Савада (Японія) та ін. Традиційно насиченою була й музична програма фестивалю. Серед запрошених гостей – прима Саксонської державної опери Юлія-Марія Дан (Румунія – Німеччина), знана піаністка Дже-жін Гіль (Корея – Німеччина), диригент Віталій Алексейонок (Білорусь). У рамках фестивалю також було представлено перформанс знаного австрійського урбаніста Вольфа Вердігера в поєднанні з музикою Франца Шуберта.

14–29 серпня відбувся VIII Міжнародний фестиваль «Музика в старому Львові», який традиційно проходить у партнерстві з Фестивалем «Музика в старому Кракові» (Польща). Цьогоріч у форумі взяли участь польські віртуози

Рафал Горчинський (віола да гамба) та Анджей Бялко (орган). Незмінний організатор фестивалю – Львівська національна філармонія ім. М. Скорика.

29 серпня під керівництвом диригента Мішеля Галанте (США) в Чернігівському обласному філармонійному центрі фестивалів та концертних програм було відкрито новий, 78-й сезон. Своєю чергою 7 серпня у Києві виступив електронний музикант і композитор Крістіан Леффлер (Німеччина). А 20 серпня у Львові – гурт *Mgzavrebi* (Грузія).

Молодь з Німеччини та Швейцарії долучилася до VI Літньої школи традиційної музики, яка 1–8 серпня проходила на території садиби козацьких полковників і меценатів Лизогубів у Седневі, що на Чернігівщині. Слухачі школи вчилися автентичному співу та грі на українських традиційних музичних інструментах – скрипці, бубні й басолі (народній віолончелі). Організатор заходу – громадська організація «Культурно-мистецький проєкт «Рись».

За кордоном

9 серпня на концертному майданчику *Petra Cultural Heritage Village* у стародавньому місті Петра (є об'єктом Світової спадщини ЮНЕСКО, Йорданія) виступив український піаніст і композитор Є. Хмара. У рамках роботи над своїм новим творчим проєктом музикант виконав авторські твори, зокрема композицію, присвячену Йорданському Хашимітському Королівству. Музикант також виконав національний гімн України на тлі 30-метрового жовто-блакитного стяга на честь Дня Державного Прапора України та 30-ї річниці незалежності. Візит Є. Хмари став спільним проєктом із розвитку культурного та туристичного співробітництва між Україною та Йорданією від Посольства України в Йорданському Хашимітському Королівстві та Регіональної адміністрації з розвитку та туризму Петри, який вдалося реалізувати за підтримки Йорданської комісії з просування туризму та офіційного представника *YAMANA* в Йорданії компанії *Girhoma*.

Духовий оркестр «Львівські фанфари» разом із дитячою школою мистецтв № 5 м. Львова та мажоретками «Феєрія» під керівництвом В. Лещишин здобули Гран-прі IV Міжнародного конкурсу-фестивалю духових оркестрів, який 3 серпня відбувся у Щецині (Польща).

Своєю чергою 31 серпня популярний гурт *Go-A Band* дав концерт у столиці Польщі.

Театр

В Україні

9 серпня оголошено фіналістів драматургічного конкурсу програми «Transmission.ua: drama on the move. United Kingdom», яка реалізується Українським інститутом у партнерстві з Британською Радою в Україні. Це драма «Хлібне перемир'я» С. Жадана, лібрето до опери «Пеніта ля трагедія» Т. Киценко, сімейна сага «Мать Горького» Л. Лягушонкової, пластично-поетичний трилер «Час пілатесу» О. Мацюпи, драмедія «Тіндерленд» І. Серебрякової та драма «П'ять пісень Полісся» Л. Тимошенко. Твори будуть

перекладені англійською мовою та згодом презентовані у Великій Британії у форматі перформативних читань та вистав.

11–15 серпня Маріуполь приймав фестиваль-лабораторію ідей актуального театру *iStage 2021*, реалізований за підтримки Українського культурного фонду. Спеціальною подією фестивалю став показ перформансу «R u there? We r here»/«Ви там? Ми тут...», який було створено в рамках програми міжнародних театральних резиденцій Британської Ради *Taking the Stage 2.0* у колаборації лондонської режисерки Джозі Дейл-Джонс з маріупольським Народним театром «Театроманія». Паралельно з форумом *iStage 2021* тривав Марафон міжнародних театральних резиденцій, який поєднав ідеї європейських режисерів та мистецьких команд міста у спільних театральних експериментах. Першою із запрошених митців стала режисерка, акторка та педагогиня Маделайн Бонгард (Швейцарія). Вона провела серію акторських практик із дослідження усвідомлення присутності. Результатом воркшопу став перформанс «Enter the Lab», що увійшов до основної програми фестивалю.

За кордоном

Миколаївський академічний художній російський драматичний театр узяв участь у Міжнародному фестивалі «ARTimі», який 4–8 серпня тривав у Литві. Українці презентували комедію «Селфі зі склерозом» за п'єсою О. Володарського у постановці К. Гросмана.

Своєю чергою луцький Театр «ГаРМІДЕр» представив 27 серпня на Фестивалі легенд у Любліні (Польща) прем'єру пластичної вистави «Трипільські видіння». Вона створена на основі особистих переживань, відчуттів та осмислень творчою групою трипільської культури, її легенд та знакової системи. Режисерка та сценаристка – Р. Порицька.

Очільник Національної спілки театральних діячів Б. Струтинський та генеральний директор-художній керівник Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша взяли участь у I Генеральній асамблеї Євразійської театральної асоціації, яка з 5 по 8 серпня проходила у Стамбулі (Туреччина). Загалом захід відвідав 21 делегат із 13-ти країн. За підсумками роботи оприлюднено Заключну декларацію, яка окреслює рамки співпраці між учасниками асоціації.

Кіно

В Україні

14–21 серпня відбувся XII Одеський міжнародний кінофестиваль, який було приурочено до 30-річчя незалежності України з акцентом на національне кіно. Втім, кінематограф інших країн також було представлено й відзначено на форумі. Зокрема почесну фестивальну нагороду «Золотий Дюк» за внесок у світове кіномистецтво цього року отримав режисер Террі Гілліам (Велика Британія). До того ж спеціальними подіями форуму стали майстер-клас від іменитого режисера та ретроспектива фільмів митця «На пошану Террі Гілліама». Ще одна спеціальна програма – «Ретроспектива Кшиштофа Кесльовського», присвячена творчості польського режисера, дворазового номінанта на премію «Оскар». З

міжнародних програм проведено «Фестиваль фестивалів», у якому демонструвалися фільми-призери та учасники Каннського, Берлінського, Венеційського форумів і кінофестивалю «Санденс», та «Гала-прем'єри», яка традиційно складалася зі світових артхитів. Зокрема німецький актор Даніель Брюль представив у цій секції свою дебютну режисерську роботу «Поганий сусід» (Німеччина – США). У презентації фільму також взяв участь продюсер стрічки Мальте Грунерт (Німеччина). Крім того, Даніель Брюль і Мальте Грунерт дали майстер-клас, який відкрив Літню кіношколу цьогорічного фестивалю. А в рамках «Фестивалю фестивалів» відбулася українська прем'єра спортивної драми «Ольга» (Франція – Швейцарія), яку особисто презентував французький режисер Елі Трапп. До того ж митець увійшов до складу фестивального журі. Крім нього роботи Національного конкурсу оцінювали: продюсер Жан-Шарль Леві (США), режисерка Дар'я Жук (Білорусь – США), фестивальний менеджер Звіад Елізіані (Грузія) і акторка О. Черкашина (Україна). Спеціальний диплом журі отримав фільм Маркуса Ленца «Суперник» (Україна – Німеччина). До складу журі Міжнародної федерації кінопреси (*FIPRESCI*), зокрема, увійшли кінокритики Божидар Манов (Болгарія) і Діана Мартіросян (Вірменія). Серед членів журі *Work In Progress* секції *Film Industry Office* – Оскар Алонсо (Іспанія), Барбара Вурм (Німеччина), Раймонд Ван Дер Каай (Нідерланди) і Срджан Драгоевіч (Сербія). А пітчінг секції *Film Industry Office*, зокрема, оцінювали Ана Соуза (США), Ерік Гляйнис (Нідерланди), Жульет Дюре (Бельгія) та Дагне Вільдзюнайте (Литва).

4–8 серпня у Києві, Одесі та Чернівцях пройшов X Київський міжнародний фестиваль короткометражних фільмів (*KISFF*), який об'єднав 179 кінокартин з усього світу. Гран-прі Міжнародного конкурсу цьогоріч розділили стрічки «Світило» (реж. Зое Пельша, Канада) та «Накази» (реж. Алекс Пітарх, Іспанія). Традиційно насиченою була позаконкурсна програма форуму. Зокрема у співпраці з Французьким інститутом в Україні було представлено ретроспективу «Піонерка кіно: Аліс Гі-Блаше», до якої увійшли фільми першої жінки-режисерки в історії кіно. У фокусі фестивалю також ретроспектива сучасного французького режисера Вільяма Лабурі. Форум запропонував глядачам нову секцію «Азіатика», яка зосередилася на доробку азійських режисерів. Її складовими стали добірки «Крізь В'єтнам»; «Корейська інді-анімація» від нового покоління незалежних аніматорів з Південної Кореї; «Любовний настрої», яка презентувала стрічки з Філіппін, Тайваню, Камбоджі та Китаю.

26 і 27 серпня у рамках Польського фестивалю художніх фільмів «Ночі і дні» у Володимирі-Волинському та Луцьку відбувся огляд творчості знаного польського режисера, актора та сценариста Єжи Антчака, який народився та провів перші десять років життя у Володимирі-Волинському. Митець зберіг гарні спогади про рідне місто, якими поділився під час прямого включення з Лос-Анджелеса. Також під час форуму показали кінострічку «Ночі і дні», відтворили театр «7,15» у Лодзі, де Єжи Антчак свого часу був директором, провели театралізовану екскурсію «стежками дитинства малого Єжика». Організатором заходу виступило Генеральне консульство Республіки Польща в Луцьку спільно із Володимир-Волинською міською територіальною громадою, дискусійним кіноклубом «Плеограф» і Товариством транскордонної інтеграції

«Єднає нас Буг» у партнерстві з ГО «Мистецьке об'єднання «Стендаль» та кіноклубом *AngarCinema*.

За підтримки Програми Європейського Союзу «Дім Європи» 23–29 серпня в Одесі проведено Ательє кінодосліджень «*Seul le cinéma*»/«Лише кіно». Програма інтенсиву включала заняття з практики та теорії кінокритики, перегляди фільмів, дискусії та обговорення. Подія відбулася під менторством кінопродюсерки і співзасновниці громадської організації *Des courts l'après-midi* Ельзи Мінісіні та лектора *Aix-Marseille University* Деніса Алканіза (Франція). Українськими лекторками програми виступили О. Брюховецька, Д. Бадьор та Ю. Коваленко.

У серпні в Україні проходили зйомки нового фільму найкасовішого режисера Індії С. С. Раджамулі – екшн-драми «RRR». Локаціями стрічки стали Маріїнський палац, Межигір'я та майданчик кіностудії *Victoria Film Studios*. У головних ролях – зірки індійського кіно Рам Чарам Теджа, Нандамурі Тарака Рама Рао, Аджай Девган тощо. Також були задіяні українські актори масових сцен та професійні танцюристи. Зокрема хореографом-постановником українського знімального блоку стала О. Шоптенко, а другим хореографом – М. Леонов. За організацію знімального процесу у Києві відповідала українська кінокомпанія *435 FILMS*. Загальний бюджет фільму становить 56 мільйонів доларів. Реліз стрічки заплановано на жовтень.

За кордоном

Вітчизняний кінематограф було успішно представлено на міжнародних кінофорумах. Українські стрічки взяли найвищі нагороди на XV Кінофестивалі п'яти озер у Баварії (*Fünf Seen Filmfestival*, 18–31 серпня, Німеччина): «Стоп-земля» К. Горностай здобула головний приз форуму, а «Погані дороги» Н. Ворожбит перемогла у номінації «Перспективне молоде кіно». Документалка «Сила долі» С. Цехмістренка, реалізована у межах проєкту «Медійна програма в Україні» за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*), отримала дві премії на *Fusion International Film Festivals* у Брюсселі (Бельгія) – як найкращий короткометражний документальний фільм і за талановиту режисуру. Церемонія нагородження відбулась 21 серпня в онлайн-форматі. Помітною була присутність України на LV Міжнародному кінофестивалі у Карлових Варах (*KVIFF*, 20–26 серпня, Чехія). У різних програмах форуму демонструвалися стрічки «Стоп-Земля» К. Горностай, «Бабин Яр. Контекст» С. Лозниці, «Пофарбоване пташеня» В. Маргула, створена у копродукції України, Чехії та Словаччини, а також швейцарсько-французька драма Е. Граппа «Ольга», яка звертається до історичних подій Майдану. Українське кіно також взяло участь в індустриальній платформі фестивалю *KVIFF Eastern Promises* (28 липня–12 серпня, онлайн): фільми «Терикони» Т. Томенка та «Я, Ніна» М. Никитюк було представлено в секції «Work In Progress», а стрічку спільного виробництва України та Ізраїлю «Валерія виходить заміж» Міхаля Вініка – у секції «First Cut +». У рамках конкурсної програми «Леопарди майбутнього» LXXIV Міжнародного кінофестивалю у Локарно (4–14 серпня, Швейцарія) відбулася світова прем'єра короткометражного ігрового фільму О. Журби «Папіні

кросівки», створеного за підтримки Держкіно України. А 6 серпня на найвищому в Європі кінофестивалі *Cervino Cine Mountain Film Festival* (Італія), який повністю присвячено гірській тематиці, пройшла міжнародна прем'єра документальної стрічки «Май далеко – май добре» Г. Ярошевич.

Візуальні мистецтва В Україні

Фотопроекти Марінки Масаеус (Нідерланди), Гідо Клампе (Німеччина) та Мері Берідж (США) було представлено на фотоярмарку *Photo Kyiv 2021*, який цього року проведено у форматі міжнародної виставки просто неба «Не|видиме життя» у Національному заповіднику «Софія Київська» з 12 по 25 серпня. Центральна тема заходу – інклюзивність та безбар'єрність у сучасному суспільстві. З фокусом на неї організатори провели конкурс *Open Call*, щоб привернути увагу фотомайстрів, відвідувачів та суспільства загалом до таких цінностей, як повага, прийняття, співчуття, відкритість та співпереживання. На конкурс відгукнулося 89 фотографів із 15 країн: Канади, США, Бразилії, Іспанії, Італії, Франції, Швейцарії, Бельгії, Нідерландів, Польщі, Грузії, Молдови, Туреччини, Азербайджану, Росії та України. Серед фіналістів – американський фотограф українського походження Йосип Сивенький, який зняв серію «Рани» про важкопоранених українських військових та активістів Євромайдану. Відкриття виставки відвідала перша леді України О. Зеленська. Інституційними партнерами заходу виступили посольства Нідерландів та Швейцарії в нашій країні.

Литовські художниці стали учасницями Арт-резиденції «Три крапки», яку було організовано Центром культурного розвитку «Тотем» у співпраці з ГО «Культурний центр Україна-Литва» за підтримки Програми ЄС «Дім Європи». Зокрема Егле Маскалюонайте створила ленд-арт об'єкти «За Свободу» і «Прохання», а Ірина Трома – «Квадрат № 10». Резиденція об'єднала три локації – Херсон, Тягин і Вежу Вітовта у селі Веселе та проходила з 30 липня по 18 серпня під час VI Міжнародної південної середньовічної археологічної експедиції.

З 10 по 18 серпня на Вінниччині тривав V Міжнародний мистецький пленер «Кращий художник/The best artist – 2021», учасниками якого стали 30 митців з Франції, Китаю, Білорусі та України. Художники працювали на різних локаціях у Тульчині, Хмільнику, Ольгополі, Бершаді, Шаргороді, Тиврові, Жмеринці, Браїлові, а один день програми провели у Житомирі. Також під час пленеру відбулися творчі майстерні, семінари з обміну досвідом і виставки. Спеціальну відзнаку «The Best artist» цього року отримав Чжан Сюечен (Китай). Подія відбулася з ініціативи н. х. України В. Козюка та за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України і Вінницької ОДА.

Своєю чергою китайський художник Чжу Цзяньсюнь долучився до XXII Міжнародного репінського пленеру в Чугуєві (Харківська обл.), який було проведено з 19 липня по 8 серпня.

20–23 серпня в Корці, що на Рівненщині, проходив II Міжнародний пленер художників «На межі можливого», до якого долучилися професійні худож-

ники з Польщі, Молдови, Вірменії та України. Митці працювали на трьох локаціях – у Корецькому замку, монастирі та Костелі Св. Антонія.

Німецький живописець і скульптор Райнхард Рой подарував Львівській галереї мистецтв ім. Б. Возницького одну зі своїх картин, а також роботу «Рівна послідовність» Клауса Шоена, одного з найвідоміших представників абстрактного мистецтва Німеччини. Крім того, митець передав галереї дві свої монографії та два каталоги.

За кордоном

22 серпня у місті Варанжевіль-сюр-мер (Нормандія) за участі Надзвичайного і Повноважного Посла України у Франції В. Омельченка урочисто відкрито вітраж, спеціально створений Р. Мініним для каплиці Дому Жюля, а також виставку українського художника у Музеї Мішеля Сірі. На урочистих заходах були присутні мер міста Патрік Бул'є, голова Комітету закордонних справ Національних Зборів Франції Жан-Луї Бурланж та депутат 6-го скликання Департаменту Приморська Сена Себастьян Жюмель.

Тимчасом твір Н. Кадана «Постамент. Практика витіснення (2009–2011)» став частиною постійної колекції Національного центру мистецтва і культури Жоржа Помпиду (Франція). Передача та розміщення роботи, що знаходилася у приватній колекції, відбулося за сприяння «Voloshyn Gallery». Інсталяція митця також увійде до виставки українського сучасного мистецтва «Україна в Помпиду», яку заплановано на 2022 рік.

Робота «Вакханалія ковіду» волинського художника М. Волошина посіла перше місце на світовому конкурсі карикатури «Art Advancing Health. Рефлексії другого року пандемії» (США). Змагання присвячено темі коронавірусу.

З 26 серпня по 21 вересня в Українському інституті Америки (Нью-Йорк, США) діяла виставка українських художників «A Radically Different Society» («Радикально інше суспільство») під кураторством Л. Кульчинської. Проект об'єднав відеороботи понад 20 молодих митців, що охоплюють часові межі від Євромайдану до сьогодні. Учасники виставки: К. Берлова, П. Армяновський, Я. Бачинська, К. Гнилицька, Б. Кашапов, О. Казьміна, Р. Хімей, Т. Ковач і А. Сорокова тощо.

З 28 серпня до 5 вересня в берлінській галереї «HAZE Gallery» у рамках *Berlin Photo Week* (Німеччина) експонувалася виставка «Twins meet Twins» фотографок П. Полікарпової та Д. Арбус. Представлено два знімки, які вступають у діалог зі спеціально написаним музичним твором авторства *Dr. Lutz Fahrenkrog-Petersen*. Куратор – *PC Neumann*.

Українські художники С. Бабич, А. Житарюк, Ю. Маріяш і А. Троян долучилися до III Міжнародного пленеру «Вентспілс – перлина Балтійського моря», який 17–28 серпня проходив у Вентспілсі (Латвія) та цьогоріч був приурочений до 30-річчя незалежності України. За результатами пленеру у великому салоні Вентспілського будинку творчості відкрито виставку.

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

5 серпня у Києві відбулася зустріч заступниці міністра культури та інформаційної політики України з питань європейської інтеграції С. Фоменко з директором данського музею Мозгорд – Мадсом Келером Хольстом. Під час розмови йшлося про підготовку виставки «Русь – вікінги на Сході», заплановану на 2022 рік у Данії. Наразі ведуться активні підготовчі роботи, зокрема відібрано експонати із фондів Національного музею історії України та регіональних музеїв у Чернігові, Харкові та Житомирі. До підготовки виставки залучено також музеї країн Скандинавії, Балтії та Німеччини. Проєкт підтримує Міністерство культури та інформаційної політики України.

21 серпня Посольство США в Україні оголосило результати конкурсу на здобуття грантів у межах програми Посольського фонду США зі збереження культурної спадщини 2021 року (*Фонд AFSP*). Переможцями грантової програми з загальним бюджетом у понад 400 тис. доларів стали такі проєкти: «Збереження Мармурової зали університету 19 століття» від Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, «Збереження етнографічних об'єктів, пов'язаних з українським композитором 19 століття М. Леонтовичем» від Вінницького обласного краєзнавчого музею та «Документування пам'яток архітектури Луганської області» від ГО «Вибір».

З 12 серпня по 30 вересня на майдані Незалежності у Києві проходила виставка «Рік спротиву: як по(в)стає Білорусь», присвячена річниці білоруських протестів. Організатори події – Національний музей Революції Гідності та громадська ініціатива *Free Belarus Center*.

За кордоном

У серпні в рамках проєкту «Pinsel.Munich», що реалізується за підтримки Програми ЄС «Дім Європи» за сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України та Генерального консульства України в Мюнхені, тривала робота над оцифруванням восьми творів Йогана Георгія Пінзеля з колекції Баварського національного музею (Німеччина). Українські спеціалісти опрацьовували боцетто – різьбярські ескізи, які були виготовлені майстром для виробничих цілей. Вони доповнять галерею 3D-моделей вже оцифрованих скульптур зі збірок львівських музеїв. Поїздка до Мюнхена та роботи в музеї стали можливими завдяки співпраці Львівської національної галереї мистецтв ім. Б. Возницького та Баварського національного музею у партнерстві з громадською ініціативою *My Future Heritage*, ГО «17» та *HALLE 6*. Проєкт «Pinsel.Munich» є масштабованим міжнародним розвитком цифрової ініціативи *Pinsel.AR*, що має на меті переосмислення унікальної мистецької спадщини скульптора Йогана Георгія Пінзеля, який жив та творив на території сучасної України у XVIII ст. Метою проєкту є представити міжмузейну скульптурну спадщину митця доступною, цікавою та актуальною за допомогою новітніх засобів доповненої реальності.

У рамках ініціативи першої леді України О. Зеленської із впровадження україномовних аудіогідів у музеях світу цього місяця екскурсії українською

мовою з'явилися у музеях чотирьох країн. Це лондонський Тауер (він став першим серед музейних установ Великої Британії, яка запровадила українську), Палац Сансусі в Потсдамі (Німеччина), музей «Храм Святого Сімейства» в Барселоні (відомий як «Собор Саграда Фамілія», Іспанія) та Музей македонської визвольної боротьби у Скоп'є (Північна Македонія). Крім того, 16 серпня запрацював перший україномовний аудіогід у Греції – екскурсії українською мовою можна почути на туристичних автобусних маршрутах *GRAY LINE* грецької компанії *Athens Open Tour* (розташовані у містах Афіни, Пірей і регіоні Афінської Рив'єри). А завдяки Франко-Українській асоціації Півдня Франції (*AFUCA*) віртуальні екскурсії в Музеї П'єра-Огюста Ренуара у містечку Кань-сюр-Мер відтепер доступні й українською (через онлайн-додаток *GuidiGo*, яким послуговується музей).

Креативні індустрії За кордоном

Цьогоріч одразу одинадцять українських проєктів здобули нагороди міжнародної премії у галузі дизайну *Red Dot Award* від Європейського інституту Центру дизайну землі Північний Рейн – Вестфалія (Німеччина). Зокрема ребрендинг Національної премії України імені Тараса Шевченка, реалізований креативною агенцією *[isdgroup]* у партнерстві з *TS/D Agency*, відзначено у категоріях «Brands/Culture Institutions» та «Communication Design/Brand Design&Identity.Relaunch». Креативна агенція *Plai Buro* отримала нагороду за розроблення айдентики документального серіалу «Спалах», який розповідає про нову українську культуру та її творців. А студія *Kultura* – за айдентичну серію подкастів «Тепер» для Дніпровського центру сучасної культури (*DCCC*). Проєкти-переможці увійдуть до експозиції *Музею дизайну Red Dot* в Ессені та будуть представлені на онлайн-виставках премії.

Кліп на пісню «Nobody Speak» виконавця *DJ Shadow* і дуєту *Run the Jewels*, який зняли в Українському домі у Києві, потрапив до рейтингу 100 найкращих музичних відео всіх часів за версією видання *Rolling Stone* (США).

Література В Україні

У VIII Міжнародному поетичному конкурсі «Гайвороння» взяло участь 557 авторів із 14 країн: США, Перу, Іспанії, Португалії, Франції, Бельгії, Німеччини, Данії, Швеції, Польщі, Словаччини, Туреччини, Китаю та України.

3 серпня німецький публіцист-україніст Вінфрід Шнайдер-Детерс презентував у Києві свою книгу «Українські доленосні роки 2013–2019». Видання вийшло німецькою мовою в березні 2021 року в берлінському науковому видавництві «Berliner Wissenschafts-Verlag» і складається з двох томів: «Народне повстання на Майдані взимку 2013/2014» та «Анексія Криму і війна на Донбасі».

За кордоном

«Заповіт» Т. Шевченка увійшов до п'ятірки творів із найбільшою кількістю перекладів за версією освітньої платформи *Preply* (штаб-квартира у США).

Цей вірш нараховує понад 150 перекладів різними мовами. До уваги взяли дані з найбільшого у світі бібліотечного онлайн-каталогу *WorldCat* та інших авторитетних джерел інформації.

6 серпня Український науково-дослідний інститут Гарвардського університету (США) оголосив про запуск серії перекладів української сучасної літератури – «Harvard Library of Ukrainian Literature» («Гарвардська бібліотека української літератури»). Серія репрезентуватиме найбільш знакові українські твори від періоду раннього модернізму до сьогодення та стане доповненням видавничої серії «Harvard Library of Early Ukrainian Literature» («Гарвардська бібліотека давнього українського письменства»). Першими у серії вийдуть: поетична збірка «Бабин Яр. Голосами» М. Кіяновської; поетична збірка «Babyn Yar: Ukrainian Poets Respond», укладач Остап Кін (невідомі раніше вірші понад 20 поетів у період з 1941 по 2018 рік); збірка есеїв «Ізоляція» С. Асеева; роман «Мондегрін» В. Рафеєнка.

3 липня та 14 серпня в Італії проведено презентації збірки вибраних творів Лесі Українки «Libere scintille della mia voce» («Вільні іскри мого голосу», вид-во «Mimesis Edizioni»). Переклад здійснила україністка та літературознавиця Віра Дунас.

Релігія В Україні

20–24 серпня відбувся візит Вселенського патріарха Варфоломія (Константинопольський патріархат) до України з нагоди святкування 30-ї річниці незалежності нашої держави на запрошення президента В. Зеленського і Предстоятеля Православної церкви України митрополита Епіфанія. Під час візиту з поважним гостем зустрівся В. Зеленський та обговорив питання мирного врегулювання на Донбасі, ситуацію з порушенням основоположних прав і свобод людини, зокрема свободи віросповідання на тимчасово окупованих Росією територіях України. Також відбулися зустрічі Його Всесвятості з головою Верховної Ради України Д. Разумковим і прем'єр-міністром Д. Шмигалем. Вселенський патріарх Варфоломій разом із митрополитом Київським і всієї України Епіфанієм відслужив на території Софійського собору літургію та зустрівся із членами Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій. Окрім того, Варфоломій виступив на IV Міжнародному волонтерському та ветеранському форумі «Україна 30. Захисники» і вшанував пам'ять загиблих захисників України і жертв Голодомору. На пам'ять про візит Вселенський патріарх посадив разом із релігійними діячами клени у столичному парку «Володимирська гірка».

23 серпня у Києві відбулася зустріч провладу Світового Конгресу Українців на чолі з президентом Павлом Гродом із Главою Української греко-католицької церкви Блаженнішим Святославом. Під час розмови підсумували результати спільної діяльності за останні два роки. Обговорювали також питання меморіалізації української історії та участі у відповідних проєктах СКУ. Передусім ішлося про добудову Національного музею Голодомору-геноциду, проєкт меморіалізації Бабиного Яру та постановня Музею Революції Гідності. А 27 серпня відбулася зустріч Павла Грода і директора Представництва

СКУ в Україні С. Касянчука із Предстоятелем Православної церкви України митрополитом Епіфанієм. Йшлося про нещодавній візит Вселенського патріарха Варфоломія в Україну, співпрацю у соціальній сфері, міжконфесійні взаємини тощо.

За кордоном

12 і 13 серпня Предстоятель Православної церкви України митрополит Епіфаній здійснив візит на острів Імврос (Туреччина) та узяв участь в урочистостях з нагоди святкування 60-ліття рукоположення Вселенського патріарха Варфоломія на диякона. Зокрема в Успенському кафедральному храмі о. Імброс відбулася літургія за участі Вселенського патріарха Варфоломія у супроводі Патріарха Олександрійського Феодора, митрополита Київського Епіфанія, митрополита Маронейського Пантелеймона (Грецька православна церква) та митрополита Нектарія Кітійського (Православна церква Кіпру). Після святкових заходів Предстоятель ПЦУ митрополит Епіфаній зустрівся з Папою і Патріархом Олександрійським і всієї Африки Феодором II, який висловив рішучу підтримку справі розбудови ПЦУ.

Нагороди В Україні

27 серпня, в 165-ту річницю від дня народження І. Франка, у Дрогобичі на Львівщині відбулася урочиста церемонія нагородження лауреата VI Міжнародної премії імені Івана Франка. Третій рік поспіль подію фінансово підтримав Міжнародний фонд «Відродження» (Україна – США), цьогогоріч у рамках спільної з Європейським Союзом грантової програми *EU4USociety* було виділено 100 тис. грн. Загалом надійшло 26 наукових робіт за поданнями з 4-х країн – Австрії, Канади, США й України. На премію претендували учені й творчі колективи з Канади, Литви та України. Серед фіналістів – колективна монографія Альфредаса Бумблаускаса, Сальвіюса Кулявічюса (Литва) й Ігоря Скочияса (Україна) – «На перехресті культур: Монастир і храм Пресвятої Трійці у Вільнюсі». До Ради експертів VI Міжнародної премії імені Івана Франка увійшли 52 вчених з 10 країн: США, Канади, Австрії, ФРН, Італії, Чехії, Словаччини, Хорватії, Польщі та України. Нагороду було започатковано у 2015 році Міжнародним фондом І. Франка для відзначення наукових відкриттів і здобутків науковців в україністиці та соціально-гуманітарних науках.

Просвітництво В Україні

З 19 серпня до 24 вересня у Києві на Контрактовій площі проходила виставка «Виведення радянських військ з Чехословаччини», присвячена 30-річчю цієї події. У експозиції представлено світлини чеської фотографіні Дани Кіндрової. Виставка стала результатом співпраці Посольства Чеської Республіки в Україні, Чеського центру в Києві та Українського інституту національної пам'яті.

Із 6 серпня по 5 вересня у Дніпрі діяв виставковий проєкт просто неба «Злам на Сході. Життя змінюється», присвячений 30-річному ювілею возз'єднання Німеччини. Його підготовлено Посольством Федеративної Республіки Німеччина, Генеральним консульством ФРН у Донецьку з офісом у Дніпрі й Українським інститутом національної пам'яті за підтримки Дніпровської міської ради. На виставці представлено два десятки стендів з фотоколажами, що ілюструють перебіг історичних подій у країні після падіння Берлінського муру. Інсталяція розділена бетонними блоками із копіями графіті з тогочасної стіни. Нанесено також і сучасні малюнки.

За кордоном

У Японії для телебачення *Токуо МХ* зняли передачу про Україну. У ній розповідається про історію та культуру нашої країни, точки дотику між Україною та Японією, а також подаються майстер-класи із виготовлення писанки, приготування борщу, дерунів та узвару. Показ передачі відбувся 21 серпня, відео також доступне на платформі *YouTube*.

Національні меншини

В Україні

25 серпня новопризначений Надзвичайний і Повноважний Посол Держави Ізраїль в Україні Міхаель Бродський разом із головним рабином Києва Беніаміном Марковичем встановив мезузу – оберіг зі словами Тори біля входу в новий Єврейський центр у Києві, який буде найбільшим у Центральній Україні. У заході також взяли участь Почесний консул Ізраїлю в західному регіоні України Олег Вишняков і голова українського представництва Єврейського національного фонду Йонатан Бен Дор. Церемонія символічно відбулася в одне з найбільш знаменних свят для євреїв – Хай Елул, день народження засновника хасидизму Бааль Шем Това і засновника руху Хабад ребе Шнеур-Залмана із Ляд. Обидва вони поховані в Україні.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко
завідувачка сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **Н. І. Нагаєвської**